

ስለምንታዩ ኢሳያስ ኤርትራውንቱ ጥራሕ ዘይኮነ ትግራውንቱ ዝጸልእ?

ኤርትራውያንከ ምዓስ ኢና ንልብምን ንሰማማዕን ህዝብና ነቐድምን?

ዝኸበርኩምን ዝኸበርኩንን ደቂ ሃገር ከመይ ቀኒኹም?

ከመይከ ኣሎኹም?

ብመጀመርያ ነቲ ካብ ዝፈጥረኒ ዕለት ጀሚሩ ከሳብ ኣብዚ ሎሚ በጺሑዮ ዘሎኹ ናይ ዕድመ ጸጋ ዝኹነ ይኹን ዘየጉደለለይን ዝሕልወንን

ዘፈትወንን ኣምላኽይ ምስጋና ይብጽሓዮ። ዳርጋ ምስ መብዛሕትኹም ኣብ ሶሻል ሜዲያ ወይ ኢንተርኔት ትሳተፉ ደቂ ሃገር'ኳ ንፋለጥ ኢና ኢለ'የ ዝኣምን። ኣነ ዳርጋ ወዲ 80 ዓመት ኢየ። እቲ ዝበዝሕ ዕድመይ ከኣ ኣብ ቃልስን ኣብ ስደትን ኢየ ኣሕለፈዮ። ኣብ ሂወተይ ከኣ እቲ ዝለዓለ ስልጣንን ምቕትን እቲ ዝተሓተ ድኽነትን ጥሜትን ምግዳልን ፈቲነዮ ኢየ። ነዚ ዘትሓልፎ ዘሎኹ መልእኽቲ ከኣ እዚ ሽማግለ ሰብኣይ'ኳ ንሃገርናን ህዝብናን ዘእውየሉ ዘሎ ብማለት እቶም ገና ኩነታት ሃገርናን ህዝብናን ኣብ ምንታይ ከም ዘሎ ዘይተሰቆረኩም ኒሕ እንተሓደረኩም እሞ ሃገርኩምን ህዝብኩምን ንምድሓን ሓድነትኩም ኣብ ምድልዳልን ምትእምማንኩም ኣብ ምጽናዕን ብዝያዳ ክትሰምዑኒ

ተስፋ ስለዝገበርኩ ኢየ። ኣነ ካብ መንግስቲ እንግሊዝ ጀሚረ ድሕሪኡ መንግስቲ ፊደረሽን ኤርትራ፡ ብድሕሪኡ መንግስቲ ሃይለስላሴ ብድሕሪኡ'ውን መንግስቲ መንግስቲ ሃይለማርያም ኣብ መወዳእታ ከኣ ንመንግስቲ ኢሳያስ ዝረኣኹን በቲ ኣብ ልዕሊ ሃገረይን ህዝብይን ዘውረዶ ዘሎ ከዝንቶን ክጽሓፍቲ ዘይኣኸሎ ግፍዕን ጥልመትን ንሓያሎይ ዓመታት ኣብ ሶሻል ሜዲያ ብግልጺ ምስኡ ከጠማጠም ክጸናሕኩን ዘሎኹን ሰብ ኢየ።

ብሓጺሩ ካብዘም ኩሎም ዝሓለፉ መንግስታት ከኣ ከምዚ ሎሚ ንሃገርናን ህዝብናን ዘጥፍኤ መንግስቲ ኢሳያስ ዝሓስምን ዝኸፍእን ርእየ ወይ ሰሚዔ ኣይፈልጥን ኢየ። መንግስቲ ቱርኪ ሕሱም ነሩ ይበሃል። ከምዚ ናይ ኢሳያስ መንግስቲ ግን ኣይኮነንዶ ኣብ ከም ብዓል ቱርኪ ዝበላ ምዕቡላት ሃገራት ኣብ ኣፍሪቃ እውን ከምኡ ዝበለ ሕሱም ጨካን መንግስቲ ከም ዝነበረን ዘሎን ሰሚዔ ኣይፈልጥን ኢየ። እቲ ሓደ ኣብዚ እዋን እዚ ከምቲ ናቱ ከፋእ'የ ዝበሃል መንግስቲ ሰሜን ኮርያ ኢየ። ብወገነይ ግን መንግስቲ ሰሜን ኮርያ እውን ካብ መንግስቲ ኢሳያስ ይኸፍእዩ ዝብል እምነት የብለይን። ናይቲ ብእዋን ብረታዊ ቃልሲ ንፊልጦ ታሪኽ እሞ ነጽንሓዮ። ድሕሪ ምሕራር ሀገረ ኤርትራ ጥራሕ ብዙሕ ካብ ህዝቢ ኣቐዲሙ ነቐሑ ኣንጻር እዚ ስርዓት'ዚ ን28 ዓመታት ከቃለስ ከሎ ብዙሓት ደቂ ብመስዋእቲ ብማእሰርቲ ከምኡ'ውን ብዙሕ ህዝቢ ብስደት ከፊሉ ኢየ። ብመን ብደቁ። በዚ ተቓሊስና ዘምጸእናዮ ናትና ንብሎ ስርዓት።

ንምዃኑ ስለምንታዩ ኢሳያስ ንኤርትራውንቱ ጥራሕ ዘይኮነ ንትግራውንቱ ዝጸልኦን ዝኸሕዶን? ስለምንታይከ ኣብ ልዕሊ ሃገርናን ህዝብናን ክንድዚ ጨኪኑ? ገለ ገለ ሰባት ምስቲ መበቐላዊ ድሕሪ ባይታኡ የትሓሕዙዎ ኢዮም። ወለዶ ኢሳያስ ኣብ ኤርትራ ካብ ኣፍወርቂ ኣብርሃ ሃይሉ ካብ ሰለስተ ሰብ ኣይሓልፍን ኢየ። መርሚረ ከም ዝፈለጥኩዎ ዋላ ኣቶ ኣብርሃ ኣብሓጉኡ ንኢሳያስ እንተኹኑ እውን ኣብ ተምቤን ተወሊዶም ብቑልዑኦም ዝመጹ ሰብ እዮም። በዚ ምኽንያት ከኣ ኣነ ንባዕላይ ኢሳያስ ኣብ ኤርትራ ምንም ዘርእ ዓዲ ወገን ዘመድ ስለ ዘይብሉ'የ ንህዝቢ ኤርትራ ዘጥፍኡን ዘጽንቡን ዘሎ ኢለ ዝሓሰብኩሉን ዝኣመንኩሉን እዋን ነሩ ኢየ። ግናኹ ሎሚ ኣድቕቕ ኣቢለ ክመራመረሉን ክሓስቦን ከሎኹ ተጋግዖ ነረ ዝብል ዝብል እምነት ኣሎኒ። ምኽንያቱ ንሱስ እስከ ናይ መንነት ሽግር ሃልዩዎ ንህዝቢ ኤርትራ ኣይፈትዎን ኢየ ንበሎ። እቶም ወዲ እገሌ ብዓል ዓዲ እገሌ እናተባህሉ ንኣቦታቶምን ነሕዋቶም ንሓዋቦታቶም ከጋፍዑን ነዴታቶም ንኣሓቶም ክደፍሩን ክዕምጹን ንብረት እንዳቦኦም ክዘርፉን ሃገርም ከጽንቱን ዝርኣዩ ዘለዉ ካልኣት ደቂ ሃገር ዝበሃሉኹ እንታይ ምኽንያት ክንህበሎም ኢና? ብርእይቶይ ብዘይካ ሓደ ክልተ ንሃገርምን ህዝብምን ዘርኣዩዎ ለውሃትን ድንጋጽን ምክልኻልን ፈጸሙ

አይተራለን። ዳርጋ ከሎም እቶም ላዕለዎት ሐለፍቲ ምእንቲ ረብሐን ጠቕምን ንሃገሮምን ህዝቦምን ጠሊሞም ንጸላኢ ከገልግሉ ዝተዓስቡ ከድዓት ኢዮም። በዚ ከኣ ኣብ ህዝብና ገና ዘይፈለጥዮን ዘየለለናዮን ዝተሓብአና መርገም ወይ ሓጥያት ከይህልወና እጠራጠር ኢዮ።

ኤርትራውነት ኢሳያስ ብዓዱ ብትውልዱ ካብ ወለዶ ንወለዶ ብእንዳቦኡ ወይ ብእንዳ ኣዲኡ ዝመጸ ዘይኮነ ብወዲ ኣርብዓ ኤርትራውነቱ ዝተረጋገጸሉ ሰብ ምዃኑ ጭቡጥ ዝኾነ ሓቂ ኢዩ። እዚ ማለት ግን ድሒሩ ዝመጸን ዝተጣየሰን ኤርትራዊ ማለት እምበር ኤርትራዊ ኣይኮነን ከስምዕ ዮብሉን። ብዙሓት ብዘርእዩ ተጋሩን ኣምሓሩን ዝኾኑ ደቂ ሃገር ምሳና ዓብዮም ምሳና ተማሂሮም ምሳና ተቓሊሶም ነዛ ሃገርን ንህዝብናን ተሰዊኦም ኢዮም። ብወገነይ ከኣ ንሰብ ከም ሰብ መጠን ብጠባዩን ብስራሑን እምበር ብዓሌቱ ወይ ብዘርእዩ ጸሊኤዮ ኣይፈልጥን። ኣይኮነንዶ ከም ኢሳያስ ሳልሳይ ወለድኡ ዝበጽሑ ኤርትራዊ ንዝኾኑ ንረብሓ ሃገርናን ህዝብናን ዝግደስ ኣብ ቀረባ ዝመጸ ሰብ እውን ብሕጊ መሰረት ኤርትራዊ ዜግነት ከረከብን መሰሉን ክብሩን ማዕርነቱን ከሕለወሉ ዝኣምነሉ ጥራሕ ዘይኮነ ዝቃለሰሉ ጉዳይ እውን ኢዩ። ምኽንያቱይ ከኣ ነዚ ሎሚ ኣብ ስደት ኩራዒ ዝነበረሉ ዘሎኹ ዜግነት ዓዲ እንግሊዝ ኣብ ሓሙሽተ ዓመት ከም ዝተዋህበኒ እሞ መሰሊይን ክብረይን ትሓልዩ ኣብዚ ሓንቲ ኣበርክቶ ዘይገበርኩሉ ሃገር ከም ሰብ መጠን ብማዕርነትን ብክብረትን እነበር ምህላወይ ስለዝዝከር ኢዩ። ንእግሪ መንገደይ ከኣ ነታ ኣኸቢራን ኣሓንቂቓን መሰሊይን ግቡኤይን ሓልፍ ብክብረት ኣዕቃሳ ከይኣኸላስ ዜግነት ሂባ ብምሉእ ናጽነትን ብማዕርነትን እናተኸናኸነት እተናበረኒ ዘላ ናይ ስደት ካልኣይቲ ሃገረይ ኣዝየ ኣክብራን ኣፍቅራን።

ከም ኢሳያስ ዝኣመሰለ ሰብ ግን ኣይኮነዶ ንኤርትራ ኣይሰለጠን እምበር ነታ መበቆል ፍጥረቱ ዝኾነት ኣዝማዱን ደቂ ሓውብኡ ደቂ ብዓል ደጃዝማች ሰለሙን ኣብርሃ፡ ከምኡ'ውን ደቂ ኣኮታቱን ኣሞታቱን ከም ደቂ ብዓል ኣቶ ኪዳነ መሰለ ብትግራውነቶም ዝኾርዑላ ትግራይ እውን ምስ ዝኣቲ ኣምሓራ ወይ ጸረ ተዛረብቲ ትግርኛ ዝኾኑ ጸላእቲ ህዝብና ተሰማሚዑ ንኸጥፍኦ ዘይምሃዞ ክፍኣትን፡ ዘይከዓቶ ጉድጓድን፡ ዘይፈንቀሉ እምንን የልቦን። እሞ ስለምንታዩ ኢሳያስ ንኤርትራውነቱ ጥራሕ ዘይኮነ ንትግራውነቱ እውን ዝጸልእ?

ብርእይቶይ እዚ ሰብ'ዚ ናይ ዓሌት ይኹን ናይ ዘርኢ ዘይግድሶ ንኸፍኣትን ንጉድኣት ደቂ ሰብን ክሰርሕ ብኣምሳል ሰብ ዝተፈጥረ ሰይጣን ኢዩ ኢለ'የ ዝኣምን። ጽልኢ እቲ ቀንዲ ኣምላኽ ዘይፈትዎ ሓጥያት ምዃኑ ብንእስነቱይ ስለዝተመሃርኩ ግን ብወገነይ እቲ ቀንዲ ሓጥያታይ ኢለ ወትሩ ዝናስሓሉ እቲ ኣብ ልዕሊ ኢሳያስን ገፋዕቲ ወትሃደራቱን ከድዓት ኤርትራውያን ስዓብቱን ዘሎኒ ጽልኢ ኢዩ። እዚ ሰብዚ ኣብ ኤርትራ ምውላዱ ከኣ ኣምላኽ ብኣምልኽና ይኹን ብኸፍኣትና ተቐይሞልና ከይህሉ ብጸሎትን ምህልላን ክንናሳሕ ከም ዝግብኣና ነቲ ብገለ መራሕቲ ሃይማኖት ወትሩ ዝግለጽ ትምህርቲ ከቕበሎ ተገዲደ ኣሎኹ። እቲ ዘሕዝን ግን እዚ ሰብ'ዚ እዚ ኩሉ ደም ህዝቢ ኤርትራ እናፍሰሰ ከሎ ሎሚ'ውን ከይሓፈረ ገና ሓሓሊፉ ምስ ኤርትራውያን ይዋሰብ ምህላዉ ከስምዕ ከሎኹ ንዝመጽእ ኣብ ኤርትራዊ ወለዶ ዝመሓለፍ ዘርኢ ከየትርፍ እሰግእ ኢዩ። ሓቂ ንምዝራብ ንሕና ኤርትራውያን ባህሪና ሕማቕ ኣይኮነን። ገለ ገለ ግርህነት ድዩ ዕሽነት ወይሲ ስንፍና ከም ዝርኣየና ግን ክንኣምሮ ይግባእ። ሓደ ሓደ ጊዜ ኤርትራዊ ብዘይካ ተላኢኹ ወይ ትኣዚዞ ሳስከር ወይ ኣገልጋሊ ኩይኑ ንካልኣት ክልኣኽን ከገልግልን እምበር ብተባግሶኡ ንመሰሉን ንመሰል ህዝቡን ንመሰል ሃገሩን ክከላኸል ዘይከእል ሕማቕ ህዝቢ'ዩ ዝብሃል እውን ሓቂ ከይከውን እጠራጠር ኢዩ። እሞ ንመሰልካ ዘይተቓለስካን ዘይተዛረብካን ትኣዚዝካ ወይ ንመራሕትኻ ፈሪሕካ ጥራሕ ኣብ ታንኪ ስለዝኣቶኻን ኣብ ኩናት ጅግንነት ስለዝፈጸምካን ጅግና ከብለካ ዝኸእል ኣይመስለንን። እዚ ማለት ግን ካብ ጊዜ ናብ ጊዜ እናኸፍኤ ኤቫይድ ድኣ ኣልዩምበር ካብቲ ኣነ ከም ሰብ ዘርከብኩሉን ዝዝከሮን ጥራሕ እኳ ክሳብ ክንድዚ ካብ ሰነፍን ሕማቕን ዝኾነ ህዝቢ ተፈጢርና ዝብል እምነት የብለይን። ምኽንያቱ ከኣ ወለድና ጉድለትን ግርህነትን ይንበሮም እምበር ብዙሓት ክንደይ ጅግንነትን ቃልስን ዘካየዱ ንመሰሎምን ንክብረት ሃገሮምን ህዝቦምን ዝተሰውኡ ኣይነበሩናን ማለት ግን ኣይኮነን።

እዚ ኣብ ሃገርና ዘሎ መራሒ ክሳብ ክንድዚ ክፉእን ጸረ ህዝብን ካልእ ዓላማ ዝነበሮን እንድሕሪ ነሩ ግን ስለምንታይ ህዝቢ ክሳብ ሎሚ ከይጠርጠሮን ከይፈለጠን ጸኒሑ? ብፍላይ እቶም ኣብ እዋን ብረታዊ ቃልሲ ምስኡ ዝበልዑን ዝሰትዩን ዝድቅሱን ዝገኹን ዝነበሩስ ኣብዚ ኩሉ ዓመታት ንእሽቶ ናይ ጥልመት ምልክት ከይርኣየን ከይጠርጠሩዎን ይነብሩ ከም ዝነበሩ ክሓስቡ ከሎኹ ይገርመኒ ኢዩ። ገለ ገለ ሰባት ግን ሎምስ ደይ ኣምላኽ ተቐላፅ ኢሉዎ እታ ጉዳይ ዝተወድኤት ስለዝመሰለቶ ባዕሉ ሃለፍለፍ ክብል ነምሓራ ኣሚኑ ኣብ ዓዶም ከይዱ ናይ ልቡ ስለዘውጽኤ እምበር እዚ ከሉ ሎሚ ቀቢጹዎን ተላዒሉ ዘሎን ህዝብና ምጠርጠሮ ድዩ? ዝብል ሕቶ ክትሰምዖ ከሎኻ ከኣ ካብ ምግራም ንላዕሊ ምዓንጣኻ የሕርረካ። ብዝኾነ ስራሕ ሰይጣን ትሓቢኡ ክተርፍ ኣምላኽ ስለዘይፈቅድ ኣብ መወዳእታ እቲ ምስጢሩን ዕላማኡን ክግለጽ ተኻኢሉ ኣሎ። ዝበዝሕ ህዝቢ ኤርትራ ከኣ ድሕሪ እቲ ኢሳያስ ንኢትዮጵያ ኣብ እንዳብሓኡ ከይዱ ንኣዋሳን ባሕሪ ዳርን ኣዲስ ኣበባን ሃገርና ንገጸ በረኽት ንምርካብ ዘርኣዩ ዘይንቡር ምስርሳርን ዝላን “ኣይከሰርናን” ዝብል ዘረባን ፈተነ ከድዓትን ንኤርትራ ኢትዮጵያ ወይ ዶር. ኣቢ ኣሕመድ ከመርሓን ከገዝኣን ከይሓፈረ ገጸ በረኽት ክህቦ ክፍትን ከሎ ምስማዕ ከኣ

ብዓይኑ ንዘይርአየን ብእዝኑ ንዘይሰምዔን ከአምኖ ዘጸግም ኢዩ። “ድሕሪ ሞት ጥዕና ቅበጽ” ከም ዝበሃል ከኣ ንሱ ባዕሉ ኣነ ናትኩም ኣይኮንኩን ኣብ ዝበጸሕኩም ብጽሑ ብማለት ኣብ ልዕሊ ሃገርናን ህዝብናን ብዘርአዮ ግሉጽ ክሕደትን ጥልመትን ንዕቅትን ሎሚ ዝበዝሕ ህዝብና ቀቢጹዎ ኢዩ። ምስ ዝሓተሱ ኣምሓራ ከጣቕዕን ከስዕስዕን እሞ እነሃልኩም ንኤርትራ ኣምጺኤልኩም ተረከብዎ ኢሉ ሃገርና ነቶም ትማሊ ዝሰዓርናዮምን ብኣሸሓት መስዋእቲ ከፊልና ካብ ሃገርና ጓሕጉሕና ዝጸረግናዮምን ጸላእትና ንኸረከባ ከፈታትን ከሎ ከኣ ሳላ ጊዜዊ ተክኖሎጂ ባዕሉ ህዝቢ ስለዝርአዮን ዝተዓዘበን ነቲ ጥልመት ካብ ቃሉ ስለዝሰምዖን እውን ከም ጸላኢ ሃገርን ህዝብን ኤርትራ ኣሚኑሉ ጥራሕ ዘይኮነ ህዝብና ቀቢጹዎን እዚ ሰብ’ዚ ወይ እዚ ስርዓት’ዚ ከይወዓለ ከይሓደረ ብዝኾነ መንገዲ ክእለ ከም ዘለዎ ወሲኑ ንሰምዖ ኣሎና።

ኣዝዩ ዝገርም እንተሎ ግን ገለ ገለ ኤርትራውያን ዋላ ነቲ ትማሊ ኣብ ኣዋሳን ኣዲስ ኣበባን ጎንደርን ብዓይኖም ዝረአዩዎን ብእዝኖም ዝሰምዑዎን ጥልመት ኢሳያስ ክኸሕዱዎን ንነፍሶም ከተዓሻሽዉን ከመኻንዩሉን ከታልሉን ክትዕዘብ ከሎኻ ኢዩ።

እቲ ነዚ ርእዩ ዝሰምዐደ ዝበዝሕ ህዝቢ ኤርትራ ግን ሎሚ ነዛ ደቁ ዝኸፈለላ ሃገሩን ህዝቡን ክከላኸል ብሓንሳብ ተንሲኡ ሎምስ በዚሑ “ይኣክል” ይብል ኣሎ። እንተኹነ ጌና ፍሕት ከይበልና ካብ ገለ ገለ ውልቀ ሰባት ናይ ምትህልላኻት ዘረባታት ክንዕዘብን ክንሰምዕን ንዕዘብ ኣሎና። ቡቲ ኣብ ልዕሊ ሃገርናን ህዝብናን ንዝዊሕ ዓመታት ዝተፈጸመ ዘስካሕክሕ ግፍዕታትን፡ ምረትን፡ ሕርቃንን ብገለ ደቂ ሃገር ከምኡ ዓይነት ተቃውሞታትን ጠርጠራታትን ክሰማዕ ግን ብዙሕ ዝገርም ኣይኮነን። እንተኹነ ግን እቲ ዘድሊ ነቲ ጉዳይ ብትዕግስቲ ምቕባሉን ብምጽውዋርን ብምክብባርን ብሕውነትን ብፍቕርን ምፍታሑ ጥራሕ ኢዩ። ዝኹነ ይኹን ዝሰርሕ ዝዛረብ ሰብ ይጋገ ኢዩ። ጌጋ ይኹን ኣይኹን ንህዝቢ ጌጋ ኩይኑ እንተተሰሚዑዎ “በሉ ተጋግዖ ወይ በዲለ እንተተሰሚዑኩምሲ ኣይትሓዙለይ” እሞ እንታይ ንግበር ብኸመይ ነዓርዮ ምባል ግን ናይ ለባማትን ክኢላታትን ፈውሲ ጽልኢ ኢዩ። እቲ ኣዝዩ ዝገርም ግን እዛ ንእሽቶ ዘይትጠቅም ኣብ መንጎ ኣሕዋት ዘጋጠመት ዘይምርድዳእ ተመስገን ኣምላኽ በሉ ጀሚሮም ከም ኣመሎም ክፈላለዩ ኢዮም ብማለት ዕሱባት ኢሳያስ ከዳምቐዋን በሉ ርአዩዎም እዚአም ኢዮም እቶም ንመንግስትና ክቕይሩ ዝደልዩ ዘለዉ ክብሉን ቀንዮም ኣለዉ። እሞ ንኣድሕድካ ምንዕዓቕ ጽቡቕ ኣይኮነን። “እንታኻ ካብ እንዳኻ” ከም ዝበሃል እቶም ኣብቲ ስርዓት ዝነበሩም ሎሚ ፈትዮም ኮነ ከይፈተዉ ኣብ ደምበ ፍትሒ ተጸምቢሮም ዘለዉ ሰበስልጣን ነበር ከኣ ፈቲና ጸሊእና ነዚ ንጉብሮ ዘሎና ቃልሲ ኣዝዮም የድልዩዎ ኢዮም። “ንወዲ ኣኸርያስ ወዲ ዕዳጋ ዓርቢ ይፈልጠ” ከም ዝበሃል ዘይምዝንጋዕ። ፍሉጥ ገበናትን ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ዘውረድዎ ግፍዕታትን እንተድኣ ኣልዩዎም ግን ሎሚ ኣብ ደምበ ፍትሒ ስለዝተጸምበሩ ጥራሕ ጽባሕ ብገበናቶም ኣይሕተቱን ኢዮም ማለት ኣይኮነን። ስለዚ ሎሚ እቲ ብቐዳምነት ዘድልዩና ዘሎ ነቲ ኣቦ ገበናት ዝኹነ መራሒአም ኢሳያስን ከድዓት ዓሳክሩን ስዓብቱን ካብቲ ገና ገበን ኣብ ልዕሊ ህዝብና ዝፍጽሙሉ ዘለዉ ስልጣኖም ሓበርና ክንቃለሎም እሞ ህዝብና ናጻ ከነውጽእ ኢዩ።

ጸላእትና ኣልጊስና ፍትሓዊ ህዝባዊ ስርዓት ምስ ተኸልና ግን ኩላትና ቡብገበናትናን ታሪኽናን ክንሕተት ከም ዝግባእ ዘጠራጥር ኣይኮነን።

ብርእይቶይ ከኣ ሎሚ ገና ኣብ ምጥርናፍ እምበር ንስልጣን ኣብ ምውድዳርን ምቕርራብን ዝበጸሕና ኣይመስለንን። ሃገርናን ህዝብናን ናጻ ንምውጻእ ገና ብርቱዕ ስራሕን ሓይል ቃልስን ከድልየና ኢዩ። ብዓቢኡ ብድሕሪ እዚ ጸረ ህዝቢ ዝኹነ ስርዓት ምልጋሱ እውን እንተኹነ ስልጣን ዝህብን ዝኸልእን ህዝቢ ኤርትራ እምበር ስለዝተዛረብካን ዝተዋጠጥካን ዝተመሃርካን ኣይኮነን። ስለዚ ድሕሪ እዚ ኹሉ ጥፍኣት ሃገርን ህዝብን ነዚ ተጀሚሩ ዘሎ ምንቅስቃስ ብእሩም ኣቀራርባ ዝኸስስን ዝእርምን ወቕሳታትን ክስታትን ኣብ ሶሻል ሜድያ ምቕራብን ርእይቶኻ ንህዝቢ ግሉጽ ምግባርን ዝገድድ ኣይመስለንን። እኳ ድኣ ብወገነይ እቲ ብምስጢር ክትሓዝ ዝግብኣ ናይ ስትራተጅን ጸጥታን ስርሓት ገዲፍካ ኩሉ ጉዳያትና ንህዝቢ ግሉጽ ክኸውን ኣለዎ። እቲ ተኸሳሲ ኮነ ተወቃሲ እውን ናይ ብሓቂ ቅኑዕ ሃገራዊ እንተኹይኑ ወይ እንተ ኩይና ንክስታቶም ወይ ወቕሳታቶም ብግቡእን ብኽብረትን እንድሕሪ ቀሪቡ ሓበሬታ ክህቡሉን ሓቂ ንምፍላጥ ንህዝቢ መግለጺ ክቕርቡሉን ክልመድ ኣለዎ። ዕበጦ ሕብኣዮ ግን ውዲሉ ሓዲሩ ከቢድ ክሳራ’ዩ ዘስዕብ። ብርእይቶይ ከኣ እቲ ሕማቕን ቀንዲ ክውገድ ዘለዎን ንፍተዎ ንጽልኣዮ ንወዲ ሰብ ባዕልና ምፍራድን ምጽራፍን ሰብኣዊ ክብሩ ምግሃስን ምዝላፍን ስነ ስርዓት ዝገድድ ዘይሓላፍነታዊ ቃላት ምውርዋርን ኢዩ። ሳላ ተክኖሎጂ ሎሚ ኩሉ ኣብ ገዝኡ ትዓጽዩ ምስ ካልኣት ዓበይቲ ወይ ምሁራት ሰባት ተመዓራርዩ ኣብ መራሽቢ ብዙሓን ክምድር ስለዝሓድር እሞ ንነብሱ ከም ዓቢ ወይ ምሁር ስለዝርእያ ብስሙ ድዩ ብናይ ብርዲ ስም ነቡኡ ይኹን ኣበሓጉኡ ዝኸውን ሰብ ክጸርፍን ክዝልፍን ንርእዮን ንሰምዖን ኣሎና። እዚ ዘይነበረና ኣብዚ እዋን’ዚ ጸላኢ ዘተኣታተዎ ሕማቕ ባህሊ ኢዩ። ክተርፍ ኣለዎ።

ከቡራትን ከቡራንን ደቂ ሃገር ገና ኢሳያስ አብ ኰርሱ ኮፍ ኢሉ ነቲ ተሪፉ ዘሎ ሕዝብን ንብረትን እናጥፍኤስ ሎሚ እቶም ንሕግን ንፍትሕን ንቃለስ አሎና ንብል ደቂ ሃገር ከንዘላለፍ ጽቡቕ ኣይኮነን። “ደም ስንስ ካብ ጡፍ ትብሎ ትውሕጦ ይበዝሕ” ከም ዝበሃል ቀሩብ ትዕግስትን ምጽውዋርን ከድልየና ኢዩ። ዝኹነ ዘይምስምማዕን ግርጭትን ከአ ከይዓብየ ብአግኡ ክፍወስ ኣለዎ። ብፍላይ ከአ እቶም ኣብ ከባቢ ናተይ ዕድመ ዘሎና ኣቦታትን ኣዴታትን ኣብዚ ከምዚ ቀልጢፍና ከንገጥፍን ስጉምቲ ከንወስድን ከንእርምን ንዝተጋገየ ዓገብ ከንብልን ይግባእ። መን ይጋገ መን ይበድል ብዘየገድስ ኣብ ዝበጸሕናዮ የብልናን። ብእምኒ ወንጭፍ ኣብ ኤውሮጳ ወይ ኣሜሪካ ኩንካ ዝግምጠል መንግስትን ዝቐየር ስርዓትን የልቦን። ንሕና ከይሰመርናን ከይተሰማማዕናን ከይትኣማመንናን ከአ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዘሎ ህዝብና ንጸላእቱ ንኸምክት ትብዓት ኣይክረከብን ኢዩ። ኣቢይ ዘላ ህዝባ ገዲፉዎ ዝሃደመን ዝጸነተትን ሃገር ኢናኹ ብስልጣን ከንዋጠጠላ ንርከብ ዘለና? ዓገብ ኤርትራውያን ታሪኽና ይበላሾ ኣሎ። ኣይኩነንዶ ተመቓቑልና ዋላ ኰልና ብሓባር ብስምረት ኣቲናን ለይትን መዓልትን ሰሪሕናን እውን ነዛ ኢሳያስ ኣድኪሙዋን ኣጽኒቱዋን ዘሎ ሃገር እንደገና ንምህናጽ ብዙሕ ጸዕሪ ክሓተና ኢዩ። ካልእ ኤርትራ ናይ ኰልና ኤርትራውያን እምበር ናይ ደቂ ከበሳ ወይ ናይ ተዛረብቲ ትግርኛ ጥራሕ ኣይኮነትን። ሎሚ ኣብ ቃልሲ ዘይተረኸበ ስምምዕን ሓድነትን ከአ ጽባሕ ኣብ ሃገር ክፍጠር ከጸግመና ኢዩ። ቃልስና ሕብረ ብሔራዊነትና ዘንጸባርቑ ሓድነትና ዘረጋግጽ ክኸውን ሎሚ መሰረት ከንተኸለሉ ይግባእ። ብፍላይ ከአ ስለምንታዩ ኰሉ ጊዜ እዘን ሰለስተ ኣውራጃታት ጥራሕ ከወዳደራን ከጨፋጨፋን ዝርኣዩ ዘለዎ ንመራመረሉ። ንምጁኡኹ እቶም ካልኣት ብሔራት ኣበይ ኣሎዉ? ስለምንታይ ብብዝሒ ኣብዚ ቃልሲ ዘይተሓወሱ? ጸገም እንተልዩኹ ስለምንታይ ሎሚ ዘይዝረበሉን መፍትሒ ዘይርከበሉን? ክሳብ መዓስ ኢዩኹ ሓባቢእካ ክሕለፍ? ከወጸጽኣና ድዩኹ? ንሕሰበሉ። እሞ ኣበይ ኣሎኹም ለባማት ደቂ ሃገር? ኣበይ ኣሎኹን ለባማት ደቂ ሃገር? ጽባሕ ሓድነታን ሰላማን ዝተሓለወት ኤርትራ ንምፍጣር ከአ ሎሚ ሕብረ ብሔራዊ ዝመሰረቱ ቃልስን ኣብኡ ዝተሰረተ ዝተወሃሃደ ሌላን ምትእምማንን ከድልየና ኢዩሞ ጸላኢ ብዝያዳ ከይኣተዎን ከይመዝመዙን ኣቐዲምና ንሕና ከንሰርሓሉ ይግባእ።

ሳላ ስደትን ሳላ ጊዜን ኤርትራውያን ኣይኩነንዶ ነዛ ቀኑንጣር ሃገር ንዓለም ከምህሩን ከመሓድሩን ዝኸለሉ ከም ዝወለደትን ዘፍረየትን ፍሉጥ ከነሱስ እቶም ዓቢይትናን ምሁራትናን ክኢላታትናን ኣበይ ኣተዉ? እዚ ማለት ብዘይካቶም ዝሰርሑን ዝገጥፉን ዘለዉ ካልኣት ማለተይ ኢዩ። ብዙሓት ገና ኣስቂጦም ኣለዉ ዝብል እምነት ኣሎኒ። ሎሚ ዘይተቐልቀሉን እጃሞም ዘየበርከቱንከ ምዓስዮም ከመጹ? ኣንቱም ሰባት እንተወሓደስ ካብዘም ትማሊ ብድሕሬና ዝተማህሩን ዝሰልጡን ትግራዎት ጐረቤትና ኣይንመሃርን? ትርእዩዎዶ ኣብ ሶሻል ሜዲያ ኮነ ኣብ ኣኼባታቶም ዝገብሩዎ ሰሚናራትን ብምክብባር ዘካይዱዎ ምይይጣትን? በጃኻትኩም ኣሕዋተይ ወይ ደቂባ ህልኽ ዝጠቓም ኣይኮነን። ክልምነኩም ነዚ ክጠፍእ ወይ ክጸንት ዝቀራረብ ዘሎ ህዝቢ ኣሎናካ ንብሎ ነድሕኖ። እቶም መንእሰያት ይሰርሑ ይጉዩዩ። ንሕና ከአ ወገንን ጸግዕን ከይሓዝና ንእለዮም ንምክሮም። ዋና ኣይረኽበትን እምበር ኣይኩነንዶ ንዓና ንኻልእ ክትከውን ትኸእል ሃገር’ያ ዘላትና። እቲ ስልጣን እንተኹነ እውን ሃገር ካብዚ ዘላቶ ሽግርን ጭቆናን እንተወጸእ እቲ ዝጽበየና ዘሎ ስራሕ ንሕና እቶም ደቂ ሃገር ጥራሕ ከንዓም ከም ዘጸግመናን ካብ ወጸኢ ሃገራት ክኢላታታትን ምሁራትን ሰራሕተኛታት ከንምጽእ ከም ዘድልየናን ፍሉጥ ኢዩ። ብግቡእን ብቐንዕናን እንተተሰሪሑሉ ከአ ንኹልና ዝኸውን ኣኼሉ ዝተርፍ ስራሕን ሃብትን ስለዘሎ ብርእይቶይ ዘዋጥጥን ዘሰሓሕብን ምክንያት የብልናን። ወሽለ ንሕና ባዕልና ጥራሕ እንተኸኢልናዮን ዓሚምናዮን ሃብትን ስራሕን ሃገርና ኣይኩነንዶ ንዓና ንኻልእ ኣኼሉ ዝተርፍ ኢዩ።

ካልእ ህዝቢ ኣብ ባይቶ ዓዲ ትኣኪቡ ተኸባቢሩ ዓዱ ዘመሓድረሉ ጽቡቕ ባህልን ተመክሮን ዝነበረና ህዝቢ ኢና። ነቶም ዘይትፈልጡዎን ዘየርከቡሎምሉን ከም ኣብነት ከነግረኩም እታ ዝተወለድኩላ ዓዲ እንዳባይ ኣብቲ ሽዑ ኣነ ንእሽቶ ዝነበርኩሉ ጊዜ ሓደ ሸሕ ገባር ነሮማ። ባይቶ ዓዲ ኣሎ ምስ ተባህለ ከአ እቲ ከመጽእ ዝደለየ ኣዝዩ ብዙሕ ዝኹነ ቀኑንጣር ሰብ ኣብ ባይቶ ይእኩብ ነሩ። ኣቢይ ኣዝዩ ሸምጊሉ ስለዝነበረ ክሕግዞ ስለዝደልየን ይኹን ከምሃር ስለዝደልየኒ ብዘይፈልጦ ምክንያት ኣብ ባይቶ ይኹን ኣብ ካልእ ካብኡ ክፍለ እደልየኒ ስለዘይነበረ ምስ ኣቢይ ኣብ ባይቶ እኽይድ ምንባሪይ ኣይርስዓንን። እቶም ዝእከቡ ብኣማኢት ዝቐጽሩ ህዝቢ ከአ ንሓደ ሰብ ኣቶ እገለ ተዛረብ ጀምረልና ምስ በሉዎ ኣይፋለይን ባሻይ እገለ ቅድም ይዛረብ ይብል። ባሻይ እገለ ከአ ብዓል እገለ ከለዉስ ኣነ ክዛረብ ኣይግባእን ኢዩ ግራዝማጅ እገለ ይዛረብ እናተበሃሃሉ ክከባባር ከለዉ ኣምላኽ ይሕገሱ ሰብ እውን ይሰማማዕ ነሩ። ብኸምኡ ከአ ርእይትኣም እናፍሰሱ ብዛዕባ ነታ ዓዶም ዝምልከት ናይ መሬት፡ ሕዛእቲ፡ ናይ ዝሕረስ ወይ ዝቐድር ግራውቲ፡ ሓለውቲ ገረብ ኮነ ሓለዋ ኣድገ በቐሊ ፡ ናይ ማይ ኮነ ናይ ኣግራብ ሓለዋ ናይ ዋሬዳ ኮነ ዝሰራሕ ዝወቲ፡ ናይ መንገዲ ኮነ ናይቶም ንዓዲ ከካይዱ ዝምረጹ ሸማገላታትን ኣማሳሕትን ኳደረን ሓላፍነት ወዘተ ብምምዛዝ ብዘይ ፖሊስ ብዘይ ፈራዲ ብዘይ ወኪል መንግስቲ ኣብ ባይቶ ዓዶም ድላዮም ይዛረቡን ይውስኑን ህዝባም የመሓድሩን ነሮም ኢዮም።

እንቶ ናይ ሎሚ ግን ገለ ገለ ደቂ ሃገር ንጭቆናን ግፍዕን ግቡኣም ገሮም ክቐበሉዎን ከጉስጉሱሉን ነቲ ኣብ ሃገሮምን ህዝባምን ዘውርዶ ዘሎ ግፍዒ ንኢሳያስ ከሸፍኑሉን ከመኻንዩሉን ክትርእ ከሎኻ ከአ ንኸትኣምኖ ኣዝዩ ዘጸግም ኢዩ።

ሎሚ ከም ሃገርን ከም ህዝብን ጠፊእና ኢና ዝተረፈና የልቦን። ሃገር ስግእን ዓጽማን ተወዲኡ ቆርበት ጥራሕ'ያ ተሪፋ ዘላ። እሞ ከሳብ ምዓስ ኢናኸ ከንዝንጋዕ? ኣንቱም ሰባት እስከ ዋላ ነታ ቆርበት ነድሕና። ከምዚ ናትና ቅዋም ዘይብላ፡ ባይቶ ዘይብላ፡ ካቢነ ሚኒስተራታ ሃገር ንመን ትሸየጥን ትካረን ከም ዘላ ዘይሕበሩላ፡ ስሩዕ ፋይናንሳዊ ባጀት ዘይብላ፡ ዝተኣስረ ዘይፍትሓላ፡ ዝበኸየ ዘይእበደላ፡ ዝጠመየ ዘይድረረላ፡ ማይን መብራህትን ዝኸልከለላ፡ ሰብ በሊዑ ጸጊቡ ደቂሱ ማሚቕ ከይሓድር ገዛ ከይትሰርሕ ተባሂሉ ዝኸልከለላ ህዝቢ ሕግን ፍትሕን ስኢኑ ነንሓድሕዱ ዝባልዓላ፡ ሰብ ካብ ክሰርሕ ትዓምጺጹ ወይ ሰላዬ ኩይት ሓሶት ከቀባብል ዝውዕል ክኸውን ዝምረጸላ፡ ኣቦን ወድን ኣደን ጓልን ትሓማሚኖም ከዕልሉን ትሓቛቑኖም ከሓድሩን ዘይምረጸላ፡ ሓደ ጽሑል ሰብ ድዩ ሰይጣን ፍጥረቱ ዘይፍለጥ ከም ቃሕ ዝበሎ እናኣሰረን ህዝባ እናሳገጐን ኣብ ጉድጓድ ዓዲ ሃሎ ትሓቢኡ ዝነብር ወዲ ሕድርትና ዘካይዳ ሃገር እሞ ህዝባ ከኣ ንወገናቶም ክቐትሉን ክሳቐዩን ብታሕጓስ ናቱ ትኣዘዝቲ ዝኹኑላ ሃገር ብዘይካ ኣብ ሃገርና ኣብ ካልእ ዓለም ኣይተራእየን ኣይተሰምዔን። ኣዝዩ ዝገርምን ዘሕዝንን ኩነታት ኢዩ። እሞኸ እንታይ ንግበር? ከምኡ ኢልና ዲና ክንበክን ክንእከብን ክንፍንጣሕን ክንነብር ወይሲ ጥርንፍ ኢልና ቊምነገር ክንሰርሕ? ንስኻ ኣስቂጥካን ትሓቢእካን ካልኣት ጥራሕ ክቃለሱልካን ክሰርሑልካን ክትጽብ ሓጥያት ኢዩ። ኩልና ኣሎና ንበል።

ኩላትና ከኣ በብዓቕምና ንሰራሕ። ብዓል ሃይማኖት ብጸሎቱ፡ ብዓል ትምህርቲ ብፍልጠቱ፡ ብዓል ጉልበት ብጉልበቱ፡ ብዓል ገንዘብ ብሃብቱ፡ ኩልና ኣእጃምና ነበርክት። ብኸመይ? እሞ መን ይምርሓናን ይጠርንፈናን? ዝብል ሕቶታት ይቐርብ ኢዩ። ሕጂ እውን ነቶም ኩልኹም ብዕድመ ይኹን ብትምህርቲ፡ ብተመክሮ ይኹን ብብቕዓት ዓቕምን ክእለትን ዘሎኩም ሰባት እዚ ዝኸተል መልእኽተይ ኣትሓልፊልኩም። ካብዚ ናተይ ዝሓሸ ርእይቶን መደብን ንዘሎኩም ከኣ ንህዝቢ ከተቐርቡዎ እጽውዓኩም።

ገጢሙና ዘሎ ሽግር ቀሊል ኣይኩነን። እገለ ይግበሮ እገለ ይሕለፎ ኢልካ እውን ብሸለልትነት ዝርኤ ኣይኮነን። እቲ ኣብ ሃሃገሩን ኣብ ዓዓዱን ዝግበር ዘሎ ምጥርናፋት ጽቡቕዩ ይቐጽል። ይኹን እምበር ብርእይቶይ በብዓቕምና ገንዘብ ነዋጽእ። ሓንቲ ናጻ ዝኹነት ንሰልጣን ወይ ካልእ ረብሓ ዘይትጥምት መን መጺኡ መንክ ተሪፉ ትቆጻጸርን ተተሓባብርን ካብ መራሕቲ ሃይማኖት ምስልምናን ክርስትናን ካብ ሜድያን ናይ ሕጊ ክኢላታትን ዘማእከለት ምሉእ ጊዜኣ ትሰርሕ ኣትሓባብሪት ሽማግለ ክትቀውም ኣለዋ። እንተዘይኮነ በብወገንና ጥራሕ ትኣከብናን ተሓራብናን ተቓሊስናን ክንዕወት ስለዘይንኽእል ሎሚ እውን ቃልስናን ድሕነት ሃገርናን ህዝብናን ነዊሕ ጊዜን ካልእ ዝዓበየ ክሳራን ከይመጸና ከሎ ኣዚና ክንጥንቀቕን ክንቀላጠፍን ክድልየና ኢዩ። ወድሓንኩም።

ቀለታ ኪዳነ ሎንዶን